

Styringsmeldingen

Innspill fra Pedagogstudentene i
Utdanningsforbundet

Høring Styringsmeldingen

Dato:

05.06.2020

Ansvarlig:

Frank Aleksander Bræin, Leder av
Pedagogstudentene

Styringsmeldingen

- Innspill fra Pedagogstudentene i Utdanningsforbundet

Pedagogstudentene representerer rundt 20 000 lærer- og pedagogstudenter fra alle landets lærer- og pedagogutdanninger. Som fremtidige lærere synes det positivt at dere ønsker egne innspill knyttet til styringen av profesjonsutdanningene i stortingsmeldingen om styringspolitikk for statlige universiteter og høyskoler.

Profesjonsutdanningene generelt og lærerutdanningene spesielt har egne utfordringer som vi er glad vi får muligheten til å belyse.

Som en profesjonsorganisasjon for lærerstudenter vil våre innspill være knyttet til styringen av profesjonsutdanningene, dimensjonering, kapasitet og kompetanse i våre utdanninger og finansiering av våre profesjonsutdanninger.

Dimensjonering, kapasitet og kompetanse

Hvordan bør dimensjoneringen av høyere utdanning styres for å sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for regionene og framtidens arbeidsliv? Hvilken rolle bør departementet ha i dimensjoneringen av kapasitet og hvilket ansvar bør gis til universiteter og høyskoler? Hvordan styre etter og videreutdanning?

Høyere utdanning skal bidra til god samfunnsutvikling, og forutsigbare nasjonale rammer er en viktig faktor for å sikre likeverdige utdanningstilbud av høy kvalitet. Det er viktig at strukturelle og organisatoriske endringer i universitets- og høyskolesektoren ikke går på bekostning av kvalitet i utdanningene.

Skikkethetsvurdering skal sikre at studenter som gjennomfører en utdanning med det siktemål å jobbe i barnehage, skole og pedagogisk støttesystem skal ha de nødvendige forutsetninger for å utøve yrket. Alle skal ha like muligheter til å ta høyere utdanning. Studentmedvirkning er en forutsetning for å sikre kvalitet i studiet og gode vilkår for studentene gjennom utdanningen. Studenter har rett til reell medvirkning i gjennomføringen av studiene.

Høring Styringsmeldingen

Pedagogstudentene mener:

- Dimensjoneringen og organiseringen av høyere utdanning skal gjenspeile behovet for rekruttering av lærere innenfor ulike fag
- og områder i hele landet, så fremt hensynet til utdanningskvalitet er ivaretatt.
- Strukturendringer i universitets- og høgskolesektoren skal ikke gå på bekostning av utdanningskvalitet.

Finansering

Hvordan innrette konkurransearenaer og finansieringssystemet for universiteter og høyskoler for å sikre forskning og utdanning av god kvalitet i hele landet?

Vi er dypt bekymret for hvordan finansieringssystemet i dag fungerer for å sikre tilstrekkelig kvalitet i lærerutdanningene. Vi mener det er et problem at den resultatbaserte komponenten i finansieringssystemet premierer studentgjennomstrømning, fordi det kan svekke den svært viktige skikkethetsvurderingen i våre utdanninger, som skal sikre nettopp at uskikka lærerstudenter *ikke* får fullføre sine utdanninger. Vi mener at høyere utdanning i størst mulig grad bør være basisfinansiert.

Videre mener vi det er stort problem at våre utdanninger er feilplassert i kategorisystemet.

Pedagogstudentene er svært bekymret for at lærerstudentene gjennomgående gir svært dårlige tilbakemeldinger på sine utdanninger i Studiebarometeret. Vi mener det ikke er samsvar mellom forventningene om at lærerutdanningene i barnehage og skole skal være på topp forskningsfronten, være yrkesnære, ha et tydelig profesjonsfokus og integrerte utdanninger av høy kvalitet, og finansieringen de er gitt. Studentene ved andre profesjonsutdanninger som for eksempel ontologi, medisin og psykologi, som også er integrerte masterutdanninger med klinisk praksis, gir eksempelvis svært gode tilbakemeldinger på for eksempel Studiebarometeret, men til gjengjeld er også disse i en helt annen liga når det gjelder finansiering fordi de er plassert mye høyere i kategorisystemet.

Høring Styringsmeldingen

Gjennomgående har alle evalueringene og rapportene om de ulike lærerutdanningene de siste årene pekt på finansiering som et hinder for kvaliteten i utdanningene¹

Pedagogstudentene mener finansieringssystemet i dag ikke i tilstrekkelig grad tar høyde for de reelle praksisutgiftene lærerutdanningene har, som skiller seg fra praksisutgiftene til helseutdanningene for eksempel.

Vi mener det er helt nødvendig at de faktiske praksisutgiftene beregnes og blir kompensert i form av stabil og forutsigbar finansiering med korrekt innplassering i finansieringssystemet. Leder av UHR, Dag Rune Olsen, uttalte 12. sept. 2019 «La oss anta at en rimelig pris for tid brukt på et tjenestested til administrasjon og veiledning av en student i praksis, er 500 kroner per dag.»². Vi vet ikke om dette anslaget er korrekt, men vi har basert på dette prøvd å beregne hva de reelle rammene for lærerutdanningene er etter at praksisutgiftene er trukket fra. Tabellen under illustrerer at dette betyr at alle lærerutdanningene i så fall ligger minst en kategori lavere, og stort sett i de laveste kategoriene E og F. Vi mener at finansieringssystemet ikke sikrer tilstrekkelige rammer for å gi kvalitetsmessig god utdanning til landets framtidige lærere.

	Kategori	Tildeling pr. studiepoeng	År	Praksisdager	Kostand pr. student pr år (gitt 500 kr per dag)	Reelle rammer	Tilsvare kategori
Barnehagelærer	E	kr 40 150	3	100	-kr 16 667	kr 23 483	F
Grunnskolelærer 1–7	D	kr 49 400	5	110	-kr 11 000	kr 38 400	E
Grunnskolelærer 5–10	D	kr 49 400	5	110	-kr 11 000	kr 38 400	E
Integrert lektorutdanning 8–13	D	kr 49 400	5	100	-kr 10 000	kr 39 400	E
PPU	D	kr 49 400	1	60	-kr 30 000	kr 19 400	F
Yrkesfaglærer-utdanning	E	kr 40 150	3	130	-kr 21 667	kr 18 483	F
PPU-Y	D	kr 49 400	1	60	-kr 30 000	kr 19 400	F
Faglærerutdanninger	C-E	kr 40 150 til kr 67 900	3	70	-kr 11 667	kr 28 438 til kr 56 233	E-C

¹ <https://www.nokut.no/globalassets/nokut/rapporter/ua/2020/transforming-norwegian-teacher-education-2020.pdf>
<https://nettsteder.regjeringen.no/barnehagelarerrollen/files/2018/12/Barnehagel%C3%A6rrollen-i-et-profesjonsperspektiv-et-kunnskapsgrunnlag.pdf>
<https://www.regjeringen.no/contentassets/0efc6554255647b1b138e4a2507f0c17/sluttrapport-fra-folkgje-gruppa-for-barnehagelararutdanning.pdf>

² <https://www.uhr.no/nyheter/uhr-bloggen/praksis-bor-handle-om-laringsutbytte.4948.aspx>

Høring Styringsmeldingen

Pedagogstudentene mener:

- Finansieringsordningen i høyere utdanning skal i størst mulig grad være basisfinansiert. Den skal ikke være til hinder for kvaliteten på studiene eller kompetansen til de uteksaminerte studentene.
- Alle lærerutdanningene skal plasseres i kostnadskategori C eller høyere i finansieringssystemet for høyere utdanning.
- Utdanningsinstitusjonene skal sikres stabile økonomiske rammer og ha tryggheten til å kunne gjennomføre lovpålagte oppgaver uten å risikere økonomiske tap.

Styring av profesjonsutdanninger

Hvordan bør ulike typer utdanninger styres for å sikre et nasjonalt system og kandidater med rett kompetanse?

Våre utdanninger skal være framtidsrettede og sikre at vi får nødvendig kunnskap, ferdigheter og kompetanse til å møte hver elev og hvert barn i en mangfoldig skole og barnehage. Hensynet til eleven skal stå i sentrum, og dette er avgjørende når vi definerer kvaliteten på våre utdanninger.

Lærer- og pedagogutdanningene må være forankret i forskning, være yrkesnære og ha et tydelig profesjonsfokus. En tydelig sammenheng mellom teori og praksis gjennom utdanningen er viktig, slik at studentene tilegner seg nødvendig faglig, sosial og emosjonell kompetanse, samt pedagogiske ferdigheter. Utdanningene skal være krevende og motiverende og bidra til å gjøre studentene i stand til å oppfylle samfunnsmandatet: å fremme barnehagebarn og elevers lek, læring, utvikling og danning. Det beste for barnehagebarn og elever må være grunnleggende i våre utdanninger.

Studentene har rett til å påvirke egen utdanning, og må stille høye krav til både utdanningene og egen innsats som studenter.

Utdanningene skal gjøre studentene i stand til å utvikle og utfordre etablerte praksiser og utdanningspolitisk styring, for dermed å kunne bidra til å styrke profesjonen. Et fundament i utdanningen må derfor være den enkelte students profesjonelle utvikling. Det er viktig å sikre en god overgang mellom utdanning og yrke, for å gjøre studentene til profesjonelle yrkesutøvere. Profesjonsfellesskapet må verdsette og ta i bruk den nyutdannedes kompetanse.

Høring Styringsmeldingen

Det er viktig å differensiere kravene utdanningene stiller til forkunnskaper, for å kunne utdanne lærere og pedagoger til alle ledd i utdanningssystemet. Det skal være ulike veier inn i lærer- og pedagogyrket, og alle skal sikre at studentene har nødvendig kompetanse til arbeid i barnehage, skole og støttesystem.

Pedagogikk, didaktikk, disiplin fag og praksis er grunnsteinene i lærerutdanningene. Profesjonsfaget har et særskilt ansvar for progresjon og praksis, og er felles for alle lærerutdanninger.

Praksislærerne er lærerutdannere i praksisfeltet, og er viktige for studentenes utvikling og møte med yrkeslivet. Praksis skal sikre nærhet til feltet og tilknytning til profesjonen, og gjøre studentene trygge i møte med yrkeshverdagen. Praksis må også etterstrebese i de pedagogiske og spesialpedagogiske utdanningene for å sikre at studentene får tilstrekkelig med praksiserfaring.

Lærer- og pedagogstudenter skal ut å jobbe i en mangfoldig skole, barnehage og støttesystem, derfor er det viktig at kunnskap om mangfold og likestilling har et spesielt stort fokus i våre utdanninger. Det må finnes et mangfold av fag og retninger slik at behovene til barnehagen og skolen blir ivaretatt. I et samfunn i rask og kontinuerlig endring er det spesielt viktig at de som skal utdanne og danne fremtidens barn og unge, arbeider for likestilling og mangfold og jobber mot all form for diskriminering.

En av de viktigste faktorene for kvalitet i utdanningene er gode lærerutdannere, og lærerutdannernes helhetlige kompetanse er avgjørende for studentenes fremtidige yrkesutøvelse. De må derfor inneha pedagogisk, disiplin faglig og didaktisk kompetanse, samt erfaring fra og kompetanse om praksisfeltet.

Pedagogstudentene mener:

- Lærerutdanningene skal være styrt av nasjonale forskrifter og nasjonale retningslinjer som beskriver studentens læringsutbytte etter endt utdanning. Program- og emneplanene skal ta utgangspunkt i disse.
- Statlig detaljstyring skal ikke gå ut over institusjonenes akademiske frihet og ansvar.
 - Vi mener at nasjonal deleksamen bryter med prinsippet om akademisk frihet og kan føre til faglig ensretting, og bør derfor avskaffes.
- Utviklingen av høyere utdanning skal baseres på et nasjonalt og internasjonalt forskningsgrunnlag.
- Innenfor de gjeldende nasjonale forskriftene skal institusjonene ha frihet til å gi et kvalitetsmessig godt utdanningstilbud.

Høring Styringsmeldingen

- Utdanningsinstitusjonene har ansvar for kontinuerlig kvalitetsutvikling av studietilbudene.
- Studentantallet ved et studium skal være forsvarlig for å opprettholde kvaliteten på tilbudet. Det skal legges til rette for internasjonal utveksling og samarbeid.
- Utdanningsinstitusjonene må tilrettelegge for studentmobilitet innenfor gjeldende nasjonale rammer.
- Det må arbeides for nasjonalt og regionalt samarbeid, samt samarbeid på utdanningsinstitusjonene, som sikrer gode overgangsmuligheter for studentene slik at faglig bredde blir ivaretatt.
- Det må etterstrebes en rekruttering til lærerutdanningene som gjenspeiler mangfoldet i samfunnet, og barnehagen og skolens behov.

[Vi viser videre til vårt prinsippprogram for mer utfyllende politikk om styringen av lærerutdanningene.](#)